

Duyên Khởi và Tứ Diệu Đế

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[06/04/2026 - 10:07 - anhlibrary]

Và Tứ Diệu Đế mình dồn nó thành một. Dồn hai cái đó thành một. Vì giáo lý trước hết là Tứ Diệu Đế đó là một cái mình gọi là nền tảng của giáo pháp mà được Đức Phật Ngài nhắc tới trong cái pháp thoại đầu tiên. Đó là sau khi Ngài thành Phật thì Ngài thuyết một cái bài pháp thoại đầu tiên cho nhóm 5 anh em ông Kiều Trần Như.

Nhiều người hôm nay tôi không muốn xài chữ nhiều mà tôi phải nói là hầu hết, hầu hết người thờ Phật thời bây giờ thì mù tịt về cái giáo lý Tứ Đế. Cái đó là mình phải nhìn nhận là mạt pháp là mạt ngay chỗ đó. Bởi vì cái tinh hoa và cái cốt lõi của Phật pháp là nằm ở bài kinh đó. Bài kinh đó là bài Kinh nền, thì người mình bây giờ thì thờ Phật nhưng mà kể cả mấy vị tu nữ của mình không có tót nhưng mà ai hỏi về giáo lý Tứ Đế là không biết, thì tôi cho đó là một cái chuyện rất là bất hạnh của bản thân mình và cũng là một cái chuyện không có nên, chuyện không có lành cho cái tiền đồ của Phật giáo. Thì Tứ Đế là tôi nhắc lại nha, Tứ Đế là bốn cái sự thật.

1/Cái sự thật đầu tiên, sự thật đầu tiên là mọi hiện hữu đều là khổ. Mà khổ đây có hai đó là khổ cảm giác và khổ bản chất. Có nhớ đó không ta? mà nếu nó khổ cảm giác thì cái gì mà nó làm cho mình khổ thân, khổ tâm thì đó là khổ dễ hiểu rồi.

Nhưng mà cái khổ bản chất là cái gì? Là cái gì mà hiện hữu là bản thân đó là khổ bản chất rồi. Vì sao vậy? Vì nó không có bền. Thứ nhất là nó không bền.

2/Thứ hai nó phải lệ thuộc vô số điều kiện.

3/Và thứ ba, cái này mới ghê nè. Chính vì nó hiện hữu cho nên nó mới có hai cái thứ khổ trước.

Cho nên là chuyện đầu tiên mọi thứ là khổ, mà khổ có hai đó là khổ cảm giác và khổ bản chất. Thứ hai, chính vì mọi thứ đều là khổ, gián tiếp hay trực tiếp. Cho nên mình thích cái gì đi nữa mình cũng thích trong khổ. Mà hể mình thích ngay trong cái bản thân cái thích đó, nó đã là một sự đầu tư.

Ngay trong cái thích đó, bản thân nó là sự đầu tư, đầu tư cái khổ mới. Rồi cái chuyện thứ ba nữa đó là muốn hết khổ thì đừng có thích trong khổ nữa.

Bất cứ thích trong cái gì, thích trong cái thiện, thích trong cái quả thiện, thích trong cái điều bất thiện, nhân bất thiện, quả bất thiện, thích trong cái gì đi nữa thì cũng đều là đầu tư khổ. Bây giờ mình muốn hết khổ thì không có tiếp tục thích nữa.

4/Cái thứ tư là con đường thoát khổ. Con đường thoát khổ đó thật ra nó là cái gì? Nó là ba cái nhận thức trước. Ba cái nhận thức về Khổ, về Tập, về Diệt. Thì ba cái nhận thức đó cộng lại nó trở thành kim chỉ nam để mình sống và hành động. Có nghe hiểu không? Sống và hành động bằng ba cái nhận thức đó thì được gọi là con đường thoát khổ. Và Bát Chánh Đạo chính là. Bát Chánh Đạo chính là cái kiểu sống mà dựa trên ba cái nhận thức đó.

Tôi ví dụ như trong vô số kiếp luân hồi mấy người mình đây nè, vô số kiếp mình có từng bố thí, trì giới chắc chắn 1000% là mình từng bố thí, trì giới. Nhưng mình bố thí trì giới toàn là với cái mục đích gọi là cầu quả nhân thiên. Mình không hề thấy rằng về cõi nào cũng là khổ. Mình chưa từng thấm thía cái đó. Mình chưa từng thấm thía cái chuyện mà ở đâu cũng là khổ.

Cho nên, mình nếu mà có kiếp nào may mắn mà làm được chút ít công đức là mình cũng mong quả nhân thiên, mong giàu, đẹp, khỏe, quyền lực. Cho nên, trong vô số kiếp đó là mình gọi là luôn luôn sống trong khổ và dính mắc trong khổ. Phải đến thời gian gần đây. Gần đây tôi đâu biết là bao lâu phải cách đây một hai kiếp, năm bảy kiếp hoặc là ngay kiếp này mình có một cái may mắn nào đó mình gặp được bạn lành thì mình mới được hiểu, được học là mọi thứ là khổ.

Bây giờ sanh về cõi nào cũng là vậy. Là vì sao? Là vì nó ngọt cách mấy nó cũng có lúc nó mặn, nhớ nha. Ngọt ngào cách mấy cũng có lúc nó mặn thối, chám dứt. Thứ hai, cái thứ hai này là khó thấy nữa. Cái thứ hai này khó. Mỗi lần tôi giăng ra đi, tôi hơi hồi hộp là dưới nó nghe nó điên nó bỏ đạo nữa.

Tại sao cuộc đời này đáng chán? Cái đáng nó đáng chán đúng rồi. Nhưng mà tại sao cái ngọt nó đáng chán là vì hai lý do:

1/ Một, không có cái ngọt nào là bền hết. Tìm được nó là khổ, giữ được nó là khổ, giữ không được càng khổ.

2/ Và thường thức cái ngọt là tội. Có nghe kịp không ta? Tìm được nó là khó. Giữ được nó là khó, giữ không được là khổ mà hưởng thụ nó là có tội. Đó là cái nghiệp thiện.

Cho nên cái chuyện đầu tiên bản thân cái thọ, cái khổ, cái sung sướng nó không có bền. Và cái thứ hai mới ghê nè. Cái chuyện mà mình thích, mình ghét đó là do ảo. Do mình không hiểu thì mình mới thích nó. Cái ác cái chỗ đó mình không hiểu nó cho nên mình mới thích nó. Mình thích nó do mình không hiểu, chứ bản thân cái đẹp xấu nó đã không thật thì cái cái thích ghét cũng không thật, khổ vậy đó.

Rồi, cho nên chuyện đầu tiên phải hiểu mọi hiện hữu là khổ. Cái thứ hai là thích cái gì cũng thích không khổ. Và cái thứ ba muốn hết khổ thì cái thích nó phải vắng mặt. Và cái thứ tư sống và hành động bằng ba nhận thức trước thì đó chính là con đường thoát khổ.

Bây giờ sáng nay tôi kết hợp cả bốn Đế và 12 Duyên khởi vào trong một bài giảng sáng nay thôi, thì bà con chịu khó ghi. Rồi mấy vị nào hỗ trợ là giáo thọ hay là trưởng nhóm thì hỗ trợ nhau chứ còn cái này tôi ngồi tôi nắm tay từng người mà abc đó, thì chỉ có chết thôi. Hồi tối tôi thấy bà con bên kia thức khuya tôi tính qua tôi viếng vì thấy ở kế bên, nhưng mà tôi chực nhớ lại mình qua mình viếng mà họ cũng hỏi bài mà hỏi bài coi như mình dạy thêm, dạy thêm lớp nữa chắc tôi cần lười luôn, cho nên tôi sợ đến mức tôi không dám qua luôn, đi ngang không dám nhìn giống như là kẻ lạ luôn, bây giờ tôi quẹo vô một phát mỗi đứa nó hỏi tôi hai câu mà 14 đứa thành ra 28 câu là thành ra ba tiếng đồng hồ, nên mình gặp nhau mình không dám nhìn, bây giờ tôi mới hiểu. Gặp nhau xin làm kẻ lạ. Xin gọi nhau là cô nhân. Rồi bây giờ nghe. Trước hết Tứ Đế mình nói cái Khổ Đế là Khổ.

1/ Vậy Khổ là cái gì? Chịu khó phải ghi rõ ràng. Khổ ở đây gồm có 2, 3, 5, 8 ghi giùm đi. Khổ có hai là gì ta? Khổ cảm giác và khổ bản chất. Phải ghi luôn. Khổ đế gồm có nhiều cách kể.

- 2 tức là bản chất và cảm giác. Hiểu không?

- Thứ ba là khổ có 3. Khổ có ba nè.

Hôm qua sư Hạnh Tuệ không biết ghi thiếu hay là người post bài thiếu, cái lộ trình mà tu chứng.

Trước hết tất cả chúng sinh đều nằm trong 6 khuynh hướng cơ bản đúng không? Nhưng mà khi mà trên cái lộ trình mà hành Ba la mật mình tự nhiên cái 6 đó nó nằm trong ba nhóm, cái phần đó Sư không có ghi, có không? ba nhóm là gì ta? tinh tấn, đó, tinh tấn, trí tuệ, niềm tin rồi đến giai đoạn mà tiền đác đạo thì ba nhóm này nó lại chun vô ba nhóm khác đó là:

- Niềm Tin thấy rõ vô thường và chúng vô tướng.

- Thiên định thấy rõ khổ và chúng vô nguyện.

- Trí tuệ thấy rõ vô ngã và chúng không tánh.

Vậy là có đủ phải không ta? Rồi bây giờ sáng nay mình học tiếp. Khổ đế kể có hai là bản chất và cảm giác.

[Mấy người mà hay ngáp là học không hiểu hay là ngủ không đủ? Ngủ không đủ về ngủ. Còn mà học không hiểu về nhà, mình có hai chữ về, ngủ không đủ thì về phòng, mà học không hiểu về nhà. Còn nếu mà thấy chán Sài Gòn thì về quê].

Khổ có ba là gì? là sự có mặt của thứ làm mình khó chịu, sự vắng mặt của thứ làm mình dễ chịu và bản thân mọi sự có mặt, Khổ có ba là như vậy đó.

Sự có mặt của những thứ là mình khó chịu. Sự vắng mặt của những thứ làm mình dễ chịu. Sự vắng mặt của các thứ nó có làm mình khổ không? Như bây giờ quạt máy mình dẹp nha. Dẹp một phát là biết khổ. Mà sự có mặt của những cái cơn gió nóng, những cái làn gió nóng thì cũng là cái khổ mà sự vắng mặt của cái quạt máy cũng là cái khổ.

Rồi cái thứ ba, sự có mặt ở đây đã là khổ, phải không ta? Chưa nói đến quạt máy, chưa nói đến nắng chỉ riêng cái sự có mặt ở đây đó là khổ vì đây là xứ nóng, xong chưa, mà nói vậy Ngài trụ trì ra Ngài đuổi đi hết, Ngài nói biết khổ về làm gì. Vậy là khổ có ba rồi.

- Khổ có 5, đó là sự có mặt của 5 Uẩn. Hôm qua mình học năm uẩn rồi.

- Khổ có 6 là sự có mặt của 6 Căn. 6 Căn mình học rồi.

- Khổ có 8. Khổ có 8 phải không ta? Phải 8 không? Sanh, già, đau, chết, thương xa, ghét gần, muốn không được phải không ta? Và sự sở hữu 5 Uẩn, phải tám không? Đếm phải 8 không ta: Sanh, bệnh, chết là bốn. Thương phải xa, ghét phải gần, muốn không được rồi gì nữa? Đủ.

[Còn cái bà đó mình nói muốn không được, bà không chịu, bà nói cầu bất đắc, mình nói thịt bò nướng bà không chịu bả đòi BBQ, kêu đi về nhà mà không chịu về, học vậy làm sao mà không buồn ngủ cho được]

Vậy Khổ đế là nó gồm mấy cái đó đó, bây giờ qua tới Tập Đế, bây giờ tập đế nha.

2/ Tập đế. Tập đế là gì? Do vô minh trong Tứ Đế. Tứ Đế học rồi hả? Do vô minh trong Tứ Đế. Cái này là mở Kalama quyển 2 ra, có bài Kinh, đây tôi giảng theo nguyên văn bài Kinh đó luôn. Tức là Đức Phật Ngài giải thích Tập đế bằng Duyên khởi, Duyên khởi xuôi. Còn Diệt Đế Ngài giải thích bằng Duyên Khởi ngược.

[Nhớ nha. Rồi, đứng ra cái đó mình đem đồng sách qua đây mình bán nè, cứ cái nào mình cũng giảng phân nửa bắt nó mua sách, giảng phân nửa bắt nó mua sách, chứ còn mà chơi mà giảng không, nó vừa mệt mà vừa không bán được sách, đang cần tiền bên Kalama kia, chứ tự nhiên đi chống mông giảng cho đã xong rồi xách cái đi không về, không bán được cuốn nào hết, sai, sai hết luôn, chứ mà giảng phân nửa thôi, cái giảng phân nửa, bán bánh xèo nhưng mà đừng có bán rau, giá gì hết. Đừng bán nước chấm, chỉ đem cái bánh xèo ra, tự động rau giá bán riêng hiểu không? Đó phải gian ác vậy mới vừa với cái đám này. Vậy mà có ông thầy tên là Thích Giác An mới ghê, đệ tử nó cứ lộn hoai. Giác an nói lái là hả?]

Rồi do Vô minh trong Tứ Đế nên ngay trong 8 thứ Khổ. 8 thứ Khổ mình hỏi này mình có ghi hả? Nên ngay trong 8 thứ Khổ lại đi tìm tòi và phân biệt. Tìm kiếm và phân biệt cái gì đắng, ngọt, sướng, khổ, thích, ghét, và theo đuổi cái này, trốn chạy cái kia bằng các nghiệp thiện ác.

[Cái bài này mà tôi chưa thấy chỗ nào giảng rõ hơn chỗ này mà bà con không hiểu thì tôi nói một cách rất là chân thành tự sát đi rồi nguyện, chứ còn... nguyện chuyển kiếp, chứ nói tới đây mà không hiểu thì nên uống nước trực tiếp trong cái vũng luôn chứ không cần uống ly nữa].

Từ các nghiệp thiện ác, phàm phu tạo ra hai thứ quả: quả Tái sinh và Bình sinh.

- Quả Tái sinh là các Tâm đầu thai về các cõi.

- Còn quả Bình sinh là những sướng khổ ta nhận được sau lúc đầu thai và kéo dài cho đến lúc chết. Hiểu không ta? Thí dụ như bây giờ mình do cái quả Tái sinh mình được làm người. Đó mới có phân nữa. Còn cái Bình sinh là gì? Làm người mà có đũa vậy, đũa khác phải không ta? Hiểu hả? Mình giả định đi, mình giả định cái tâm đầu thai mình giống nhau đi. Giả định, nhưng mà cái quả bình sinh là trượt quớt. Dầu là một cha, một mẹ mà mình được song sinh, nhưng mà hai chị em nó khác nhau. Hiểu không? Khác nhau nhiều lắm. Không phải nhiều mà là chủ yếu khác.

Quả Bình sinh nói dễ hiểu thì quả Bình sinh chính là 6 Trần như ý hoặc bất toại. 6 Trần, biết 6 trần mà, hiểu không ta?

[Mà mấy người này hay, cái bà bả không hiểu là bà ngồi hay thiệt chứ, còn tôi, tôi đi mất rồi, dững sĩ thiệt, dững sĩ]. Tới đâu rồi?

Người không tu hành khi nhận quả bất toại lại cứ nghĩ đến thứ như ý để thay thế. Như vậy cùng lúc tạo hai nghiệp: bắt mắt cái trước mắt và kiếm tìm cái chưa có, vừa Tham và vừa Sân.

[Trời ơi lớp học giờ này nhà kế bên mà giờ bả mới qua tới, tại sao khuya bả không chịu, để khuya khuya khoảng 10 giờ người ta về hết rồi qua, so cái gì mà so, vấn đề là học không hiểu, mấy người tới trễ vậy, trong lớp mình có giải pháp không? không, nếu mà đi trễ quý vị nào đi trước có cách giúp không? lấy cái bài đốt ra tro, vò viên đôn, nhét, thồn, cán, dọng]

Phàm phu gặp cảnh như ý thì lại sinh Tâm dính mắc bằng tham ái và tà kiến. Như vậy gặp trần cảnh nào dù bất toại hay như ý phàm phu cũng đều lấy đó làm cơ hội tạo nghiệp luân hồi, hiểu chưa?

Gặp trần cảnh như ý hay bất toại thì phàm phu đều lấy đó làm cơ hội để mà tạo nghiệp luân hồi.

Hiểu hả? Vòng lẩn quẩn này được gọi là Tập Đế.

3/ Diệt đế. Nhờ đặc chứng quả vị thấp nhất là sơ quả. Nên một vị Tu Đà Hườn không còn hoan hỷ đầu tư trong 8 khổ nữa. Chỉ vì một gốc khuất. Có hiểu chữ gốc khuất không ta? Gốc khuất là cái gì? Chỉ vì một gốc khuất trong nhận thức Tứ Đế mà vị này còn chút dính mắc trong sinh tử, trong tối đa bảy kiếp, xong chưa? (so với dòng luân hồi thâm thẳm từ tiền kiếp thì bảy kiếp sống này chỉ là bảy viên sỏi so với một dãy núi). Cái này là kinh nói chứ không phải tôi nói. Cái này là kinh nói chỉ là

bảy viên sỏi so với một dãy núi. Cho nên nhiều người ham lắm. Nhiều người nghe nói Tu Đà Hườn còn luân hồi. Cái mình nè. Trời ơi sao mình nè mà tướng giống mình, các vị nghe mà nhục nè, biết 7 kiếp họ đi đâu biết không? họ đi đâu ta? họ toàn là ngồi trên đầu người ta không à. Cái này tôi nói là trong lớp nghe ham nè, người đắc Tu Đà Hườn xong, Tu Đà Hườn là thấp nhất, thấp nhất, tôi lựa cái thấp nhất tôi nói, thấp nhất, cái người đắc Tu Đà Hườn xong thì nếu mà đắc:

- Trong thân của chư Thiên thì miễn bàn không có gì để nói.

- Mà nếu đắc trong thân nhân loại đó, thì tất cả quả xấu, tất cả quả xấu nào mà nó liên hệ vật chất thì đều phải kết thúc trong kiếp đó. Phải kết thúc đây, không phải là trả hết một lúc vị nó le lười luôn. Có nghĩa là trả được hay không là trong kiếp đó thôi. Có nghĩa là phải kết thúc. Là trả kịp hay không kịp thì phải xù luôn. Bởi vì sau cái thân nhân loại đó vị Tu Đà Hườn không còn cơ hội để nhận lại các quả xấu. Và cái này là kinh nào? Mua, đó là Kalama quyển 4, phải mua, phải mua thôi mà tại sao nó ngu quá, không chờ sách ra bán. Cái này là... nhớ nha. Trong đó nói vậy đó. Tức là cái đó là Phật nói chứ không phải chú giải nói. Tức là chỉ có... hiểu không? Nếu mà lúc đắc mà là chư thiên, phạm thiên thì miễn bàn. Còn nếu mà mang thân nhân loại đó, thì cái quả xấu nào đi nữa... mà liên hệ đến vật chất, thí dụ liên hệ đến sức khỏe, tánh mệnh, nhan sắc là tất cả đều phải... nó trả kịp hay không là chỉ trong cái kiếp đó thôi, chứ còn mà hết cái kiếp đó rồi là dứt điểm, không có cái vụ mà về trời mà bị người ta chém là không có, không có về trời mà bị lên Facebook nó ném đá là không có, trên trời làm gì có internet, nên nó chửi đâu chửi dưới đây thôi. Có nghe kịp không ta? Tôi chỉ nguyện rồi kiếp này mãi là về trời rồi đừng có bị ném đá nữa rồi. Tới đâu rồi?

Do hiểu rõ Tứ Đế nên vị ấy không thiết tha tạo nghiệp luân hồi cho kiếp sau, còn cái vụ 7 kiếp thì bỏ đi nó không đáng kể mà nhiều người cứ ôm cái bảy kiếp hoài, nó không có đáng kể, đừng có bắt chước người ta nghe tướng người ta giống mình không thiết tha nữa. Cái người ta luân hồi thì dư thôi, dư, còn gốc khuất nhỏ, và ngay hiện tại cũng không thiết tha với các quả bình sinh tức là quả tái sinh nó không thấy thiết tha mà cái quả bình sinh nó cũng không thiết tha. Theo các vị ngài A Nan, Ngài có mê này, mê kia như mấy vị phạm không? không có phải không? như Phật tử nó kéo ùn ùn tới quỳ lại, rồi rải hoa, rồi Ngài có cười không? không có phải không? đó thấy chưa, mà Tu Đà Hườn đó. Còn người mình mà ham, tôi giảng nhiều chỗ họ nghe nói còn luân hồi thích lắm, họ tưởng họ với Ngài ngồi chung ghế, rồi lúc mà Phật tịch Ngài A Nan khóc, rồi đó thấy chưa, có nghĩa là họ cứ kiếm cái gì của Ngài A Nan họ nhét họ vô kế bên cho giống, mà trời ơi con giò mà cứ đi so với trời biển là so cái gì, mà ngộ lắm, lạ lắm. Rồi tới đâu rồi?

Như vậy thì đời sống của vị Tu Đà Hườn và các tầng Thánh cao hơn là một lộ trình dẫn về sự kết thúc tuyệt đối.

Đức Phật không mô tả Niết bàn là gì? trạng thái ra sao? Ngài chỉ vạch ra lộ trình chứng diệt của Duyên khởi mà thôi. Ta tái sinh bằng tâm thức nào chỉ là một phần của chất lượng đời sống hiện tại, nhưng việc ta xử lý và chế tác trần cảnh ngay đời này mới là chuyện lớn, biết trần cảnh không? Một rừng người chỉ có ba cái đầu gậy thôi. Có biết Trần Cảnh không? chế tác ra trần cảnh mới là điều quan trọng. Mà có hiểu chữ chế tác không ta?

Có nghĩa là quý vị thấy trước mặt tôi là có ba ly nước, mà chế tác trần cảnh là gì? Cái vị Thánh, một là Thánh nhân, hai là hành giả Tứ Niệm Xứ. Người ta chỉ thấy ba ly nước là ba ly nước.

Nhưng mà quý vị coi phạm nó chế tác nè. Cái ly này là cái ly đậu đen này. Thì cái bà này, bà mới gây gỗ mình chuyện qua nè. Bà bỏ cái gì trong đó trời biết, thấy chế tác chưa? Là cái ly này đã không uống mà lại còn nhớ bả thêm hận nữa. Còn cái ly này, là cái ly tam thất, chính bà nói cái ly này rất khó uống mà tại sao bà đưa cho mình uống? Vậy là người này cũng xài không được. Còn cái ly có đậu nấp nè, cái cô này mặt mày ngó được nè. Mà tôi có lén lút gắp mình ngoài rào nè, hiểu tôi nó không? có hiểu chế tác chưa? Có nghĩa là nó chỉ là ly nước thôi, mà tôi xử lý nó. Có hiểu chữ xử lý không? xử lý và chế tác nó từ cái ly nước mà nó thành ra là một trời hoa mộng, một trời binh đao khói lửa, gió tanh mưa máu mà từ ba ly nước này thì hiểu không? Thấy khiếp chưa? Rồi người ta đi ngang người ta chào mình, cái người ta cười một phát, cười chỉ có nghĩa là lịch sự và chào cũng chỉ là lịch sự nhưng mà mình về mình chế tác cái nụ cười đó thích mình rồi, có hiểu không ta? mà nó bầm sinh của nó là cái môi nó không có đẹp. Cho nên khi nó cười mình thấy nó hơi trề, nó khinh mình rồi. Hoặc là giải phẫu thẩm mỹ không thành công, cứ đi chợ là bị người ta đánh là bởi vì

người ta tưởng mình chê hàng của người ta không được tươi. Hiểu đó không? Cứ như vậy, cái này là xử lý và chế tác trần cảnh.

Thì cái chuyện mình sanh ra làm cái người nam, người nữ, giàu nghèo, đẹp xấu chưa biết. Nhưng mà cái chuyện quan trọng là mình chế tác và xử lý trần cảnh. Khiếp, xong rồi hả? Nói đến giáo lý duyên khởi. Khoan, mình học mấy để rồi? Ba để hả?

4/ Đạo Đế. Nhận thức về ba đế trên đây khi được đưa vào áp dụng, ứng dụng trong đời sống thường nhật qua từng giây phút chánh niệm. Thì đây chính là Đạo đế, rõ như vậy mà không hiểu. Tức là quý vị làm gì cũng trên ba cái nhận thức này thì đó chính là Đạo Đế.

Người học Phật bắt buộc phải biết định nghĩa căn bản về Bát Chánh Đạo.

1/ Chánh kiến là khả năng hiểu biết về lý nhân quả. Lý nhân quả có hai trường hợp là nhân quả Báo ứng và nhân quả Hiệu ứng.

- Nhân quả Báo ứng là việc thiện cho quả lành và nghiệp ác cho quả khổ.

- Nhân quả Hiệu ứng là luật tác động và phản ứng trong vận hành của vạn hữu: Mọi thứ do duyên mà có, có mặt trong hình thức lắp ráp, không gì đứng riêng một mình, và đã có mặt thì phải có lúc mất đi.

Đó hai cái luận nhân quả đó bắt buộc. Đức Phật Ngài không có còn tạo nghiệp thiện ác có phải không? có đúng không, có học cái đó chưa? Bởi vì một người hiểu Tứ Đế thì không thể nào tạo nghiệp thiện ác. Hiểu Tứ Đế mà rốt ráo không còn tạo. Nhưng mà Đức Phật còn nằm trong cái nhân quả hiệu ứng không? Thí dụ như Ngài ăn cái món ăn gì đó làm cho Ngài bệnh có không ta? Hoặc là thí dụ như Ngài đi ngoài nắng Ngài có bị nóng không? Có hả? Cái đó là nhân quả hiệu ứng.

Ở đây ai có học về vật lý hiểu cái chữ nhân quả rộng lắm. Thí dụ hai cái dòng điện cái sự kết hợp của hai dòng điện nó tạo ra cái hiện tượng ABCF. Hiểu không ta? Cũng là điện âm, điện dương mà tại sao nó chạy vô đây thì nó ra máy lạnh, mà tại sao nó chạy ra kia ra tủ lạnh, nó chạy ra là lò nướng, rồi lò sưởi. Có hiểu cái đó không? Mà điều điện phải không? Nó có loại điện riêng không?

Nó có dòng điện, có cái sợi dây điện nào riêng cho máy lạnh không? Tức là chỉ có cái cặp dây đó thôi mà tôi xài tủ lạnh được hả? Bây giờ hiểu chưa ta? Cái đó là hiệu ứng nhân quả, nó chạy vô chỗ nào nó tạo ra ánh sáng, nó chạy vô chỗ nào nó tạo ra hơi nóng, nó chạy ra chỗ nào nó ra hơi lạnh, nó chạy ra chỗ nào nó ra hơi mát, rồi xong gì nữa? nó chạy vô người mình thì hiểu không? Cho nên ở đây tôi sẵn tôi dạy luôn nè, đêm ngủ ở cái vùng nông thôn mà nghe cái tiếng xạc xạc trên máy nhà là đừng có sợ bởi vì có thể đó là rắn bò, mà rắn bò vô nhà mà không cắn người đó là ông bà về thăm, còn nó cắn người là con cháu về thăm ông bà, mình hiểu không? cứ nhớ câu này rắn bò vào nhà mà không cắn người là ông bà đã mất về thăm con cháu, mà nó chịu cắn rồi thì con cháu về thăm ông bà, đó là gì? là nhân quả hiệu ứng, hiểu hả? rất là dễ hiểu mà tối ngủ đây mình có thấy ông bà về thăm không? Chứ cái vùng này là đông lắm. Cái vùng này là đông lắm. Vùng này tối ngủ rồi nghe, bởi vì mình về đây mình nghe mấy người Huế đây nè. Rắn là bò xạc xạc không chân là ở đây đầy hết. Tới đâu rồi?

Như vậy toàn bộ các vấn đề Nghiệp báo, Duyên khởi, Tam tướng đều nằm gọn trong luật nhân quả như vậy cái gì ta? Toàn bộ các vấn đề nghiệp báo rồi gì nữa? Duyên khởi, Tam tướng đều nằm gọn trong luật nhân quả phải chưa? Mà hiểu được cái này thì gọi là Chánh kiến. Hiểu không ta?

2/ Chánh Tư Duy: gồm có ba là:

- Ý niệm buông bỏ (Ly dục Tư duy).

- Ý niệm bao dung (Vô Sân Tư Duy).

- Và ý niệm từ hòa (Bất Hại Tư Duy). Từ hòa là không cam tâm gây tổn thương cho người và vật.

Các vị biết cái Luật Tỳ kheo đó. Các vị biết Luật Tỳ kheo không đào đất có biết không ta? Đốn cây, làm cỏ rồi ngay cả không có cố ý hủy hoại cái mầm sống. Có biết cái đó không, hiểu hả? Rồi từ đó, nó mới ra cái chuyện Phật tử hiểu lầm là trái cây dâng chư Tăng là phải lấy cái cây tằm chọt vô cho chư Tăng ăn. Mà cái đó ngoại đạo mà nó hỏi ra là nhục dữ lắm vì nó thấy đạo mình là đạo mê tín, không cố ý hủy hoại mầm sống chứ không có phải là làm mấy cái động tác lấc nhắc đó, có hiểu cái đó không? nó giống như giỡn mặt với Đức Phật vậy đó, mà tôi hỏi các vị nếu mà lấy cái cây tằm mà chọt vậy là hủy mầm sống nói theo ngoài đời nó là phản khoa học, bởi vì cái trái to dùng mà chọt cái cây tằm vô nó có hủy mầm sống không? vậy là rõ ràng là mình hình thức phải không? mà gặp về cái hột thanh long mình tính sao? mình chọt tới tét cũng chưa có hết nữa, đúng không? Cho nên

mấy người đó chỉ phạt họ bằng cách là cho họ ăn thanh long nhà hột thối, bị họ nhà chừng ba trái họ tỉnh, họ đừng có mà giới cấm thủ nữa, phải có cách đó, hiểu chưa? hoặc là bắt gánh nước lên đồi bằng cái lon sữa bò đục lỗ, gánh chừng nào mà đủ 200m khối thì mới hết tội.

Còn cái ý niệm buông bỏ là gì? là không có dính mắc. Còn ý niệm bao dung là gì? Là không có bất mãn, căm ghét ai. Thì tổng cộng là ba Chánh tư duy, hiểu không ta? Chánh tư duy gồm có ba, này ghi rồi.

3,4,5/ Chánh Ngữ-Nghiệp-Mạng gom chung. Người có khả năng kiểm soát mình trong ba nhu cầu Giao tiếp - Hoạt động và Kiếm sống thì được gọi là Chánh Ngữ, Chánh Nghiệp và Chánh Mạng. Người có khả năng kiểm soát mình trong ba nhu cầu.

- Nhu cầu giao tiếp gọi là Chánh Ngữ.

- Nhu cầu hoạt động là Chính Nghiệp.

- Nhu cầu kiếm sống là Chánh Mạng

Các vị có thấy ai định nghĩa kỳ cục vậy không? Chứ còn mình định nghĩa... cái này nghe cho kỹ nè. Cái bậy nhất là đầu cạo trọc mà người ta hỏi Chánh Ngữ là gì? mà thường là tôi nghe trả lời thế này. Chánh ngữ là có hai cách. Thường hai cách định nghĩa rất là phổ biến. Một nói lời chân chánh là sai bét. Bởi vì trong kinh ghi rất rõ Chánh ngữ nó tồn tại ở cả những người cái miệng cam như hến vẫn có Chánh ngữ trong đầu chứ không cần phải nói lời chân chánh là cái sai thứ nhất.

Cái sai thứ hai có người đã định nghĩa chánh ngữ là không nói lời bậy bạ, lại sai nữa. Nếu mà không nói lời mà bậy bạ đó. Nếu không nói mà là Chánh ngữ. Vậy đũa đang ngủ là Chánh ngữ à? Cái đũa cam là Chánh ngữ à? Không biết nói là Chánh ngữ nè. Đang ngủ là Chánh ngữ nè. Bị cam là Chánh ngữ nè. Phải không ta? Thì ba cái đối tượng đó không nói lời bậy bạ mà, có hiểu không? Bữa nay về làm ơn sửa lại cái định nghĩa đó rất là ngu, định nghĩa rất là bậy.

Chánh ngữ là không có nói lời bậy bạ cũng sai. Hoặc là nói Chánh ngữ là nói lời chân chánh cũng sai. Bởi vì cái Chánh ngữ nó có luôn ở cái người không nói gì vẫn có Chánh ngữ trong đầu của họ.

Như vậy Chánh ngữ ở đây nghe cho kỹ nè. Chánh ngữ ở đây nó là cái trạng thái tâm lý chứ không phải là biểu hiện ra, cái biểu hiện.. cái mà nói ra lời là nó đã ra tới biểu hiện rồi.

Nhưng mà cái Bát Chánh Đạo là người ta đang nói đến vấn đề tâm lý mà nghĩ sao mà bao nhiêu thế hệ cứ hỏi cái đó cứ trả lời rất là bậy như vậy, tôi biết thế nào cũng có người chém tôi cái vụ này. Tôi nhắc lại lần nữa cái Chánh ngữ, Chánh nghiệp, Chánh mạng nó là ba cái trạng thái tâm lý cho nên ở đây tôi gọi là cái khả năng kiểm soát đây.

- Chánh Ngữ là khả năng kiểm soát mình trong cái nhu cầu giao tiếp thì gọi là Chánh ngữ.

- Chánh Nghiệp là khả năng kiểm soát được mình trong cái nhu cầu hoạt động thì gọi là Chánh nghiệp. Và hoạt động đây bắt tôi giải thích nữa.

Thí dụ như mình ngồi mình rửa răng cũng là hoạt động, mình gãi cái đầu cũng là hoạt động, mình quét nhà là hoạt động, mình tắm rửa, mình rửa chén, mình nấu ăn là hoạt động, mình đốn cây, mình lợp mái nhà hiểu không? Tất cả này là hoạt động lớn nhỏ, hiểu không? Chứ còn nhiều người ở đây tôi cũng nghi không hiểu hoạt động tưởng hoạt động cách mạng nữa, không có, khổ lắm, hoạt động họ quy về cái chính trị đó, rồi nó vô nó hốt cả đám nữa. Ok. Ngữ-Nghiệp-Mạng tới chánh gì ta hả? Ai nói Chánh Mạng vậy? Giờ tới Chánh Mạng hả?

- Chánh Mạng là cái nhu cầu kiếm sống. Phải không ta? Rồi ở đây quý vị có cần kiếm sống hay là tự nhiên nằm hả hợng có thức ăn nó vô? Mỗi người có kiểu kiếm khác nhau. Nghe kịp chưa? Nghe cho kỹ nè.

[Có khả năng đưa kiến thức của mình vào đầu người khác. Đó là thầy. Mà có khả năng lấy tiền trong túi người kia đưa vô trong túi của mình. Đó là thương gia. Còn người làm được hai cái chuyện này chính là vợ của mình.

Đưa được suy nghĩ của mình vào đầu người khác đó là thầy mà lấy được tiền trong túi đó là thương gia mà người làm được hai cái này là bà xã, chỉ có bà mới là đưa được cái suy nghĩ của bà vô đầu của ông chồng và lấy tiền của ông chồng bỏ vô túi bà, mà phải nhớ đó là cái nhu cầu kiếm sống. Thì trong các cái nhu cầu là nhu cầu mà cái những người có khả năng kiếm sống tốt nhất là bà xã, bà xã hiểu không? cách kiếm sống, trong các cái nghề kiếm sống là nghề tốt nhất là đi làm vợ người ta, bởi vì vợ thường kiêm nhiệm là má cũng là bà nội và hoàng thái hậu. Thì mà nói đùa vậy thôi].

Khả năng kiếm sống là bằng cách nào đó mà tìm ra được cái bỏ vô miệng để tiếp tục hít thở thì đó gọi là kiếm sống.

Cách định nghĩa là nghe rất là kỳ. Tìm được cái gì đó bỏ vô họng lại tiếp tục hít thở rồi gọi là gọi là kiếm sống. Còn cách quý vị làm cách nào thì tùy hỷ công đức. Phải quay lại Chánh Mạng. Anh tìm cách nào anh sống cũng được nhưng mà tránh không có gây cái họa cho người khác và cũng không gây họa cho mình.

Không gây họa cho người khác có nghĩa là không có làm cho người ta phải đổ máu, rơi lệ và buồn khổ. Đó là cho người khác. Còn cho mình, mình không có kiếm sống bằng cách nào mà bản thân mình sau này phải chuốc lấy cái quả xấu. Nghe kị không? Trước mắt không làm khổ ai, không làm cho ai buồn khổ đổ máu, rơi lệ mà tiếp theo bản thân mình không vì cái việc kiếm sống đó mà sau này mà mình phải trả giá cay đắng đó gọi Chánh Mạng.

6/ Chánh Tinh Tấn. Còn Chánh Tinh Tấn là gì? Chánh Tinh Tấn nó gồm có bốn, đúng ra là mấy kia phải kể hết. Kể Chánh ngữ nó gồm có bốn, Chánh Nghiệp...trong Kinh nói đó Chánh Ngữ gồm có bốn là không có nói dối, không nói đâm thọc, không nói độc ác và không có nói phiếm luận, xong chưa? Mấy cái này bà con đọc thêm. Còn với Chánh Nghiệp là trong kinh kể chi tiết, kể đại khái là không trộm cắp, tà dâm... nhưng mà mình hiểu là không làm, không làm cái gì mà là gây họa cho người mà cho mình thì gọi là Chánh Nghiệp cho dễ hiểu đi, chứ trong Kinh kể có ba thì không đủ, tại trong Kinh chỉ kể tượng trưng thôi.

Rồi còn Chánh Mạng thì hồi nãy tôi mới vừa định nghĩa đó tức là không có kiếm sống bằng cách nào mà gây họa cho mình và cho người.

Rồi Chánh Tinh tấn là gì? Nó gồm có bốn:

- Nỗ lực chặn cái ác chưa đến.
- Trừ cái ác đang có.
- Tu cái thiện chưa có.
- Và giữ cái thiện đã có.

Tự ghi được không ta? Trừ, chặn trước, chặn cái ác chưa đến, trừ cái ác đang có, tu cái thiện chưa có, giữ cái thiện đã có.

Thì cái chặn cái ác chưa có là cái gì ta? là phiền não, mà phiền não (thường được kể rõ là 5 triền hoặc 3 tà tư duy) nói chung là phiền não. Tại vì trong Kinh kể vậy thì mình cũng phải kể chứ không người ta nói mình không biết. Cái số ba là tu tạo cái thiện chưa có sửa chữ sanh là để tu tạo. Tu tạo cái điều thiện chưa có và bảo trì cái điều thiện đã có. Thì trong kinh có ghi rõ như thế này.

Tu tạo cái thiện chưa có là gì ta? Là tu Thất Giác Chi, cũng chính là 37 Bồ Đề phần nói chung, rồi cái mà.. cái cuối cùng là bảo trì cái thiện đã có. Trong Kinh ghi rõ là các cái ấn tượng thiện pháp như đề mục tử thi, hài cốt chẳng hạn.

Rồi giờ nghe giảng nè. Ở đây ai cũng biết mình sẽ chết phải không ta? Có ai tin mình không chết không? Đó là chuyện thứ nhất. Ai cũng biết chết rồi là cái gì cũng bỏ lại hết. Thứ nhất là mình sẽ chết. Thứ hai là chết rồi cái gì cũng bỏ lại hết. Và ai cũng biết là cái chết nó là bất trắc.

Biết bất trắc không? Nói chuyện tôi mệt quá. Cứ hỏi hoài mệt quá. Mà không hỏi mới biết ra nó không biết cái chữ đó. Mà đã bao nhiêu lần tôi về Việt Nam tôi kêu học tiếng Miên đi rồi tôi giảng tiếng Miên cho nghe, tiếng Việt là đã quên sạch rồi thì còn có cái tiếng Miên thôi mà không chịu học, bất trắc là mình không có lường được. Vậy một, chết rồi cái gì cũng bỏ, hai là chắc chắn sẽ chết, ba cái chết là bất trắc ai cũng biết. Nhưng mà cái biết đó nó chưa đủ để trở thành ấn tượng trong đầu của mình. Trong kinh nói đó phải nhớ đến cái chết đến cái mức mà mình nhìn ai mình cũng thấy đó là cái xác chưa chôn, cái đó mới thành. Hiểu không? Mình phải đạt tới cái cảnh giới mà nhìn ai cũng thấy đó là cái xác chưa có chôn. Cái này là Kinh nói chứ không phải tôi nói. Nhìn họ như là nhìn ai mà cũng thấy đó là cái xác chưa chôn thì mới là tới nơi tới chốn. Thì trong đây mới nói đó là giữ cái thiện đã có là gì? Trong đây trong Chánh Tạng, cái này không phải chú giải nha. Cái này không này không phải chú giải, trong Chánh tạng lại nữa phải mua Kalama thôi. Khó vậy, phải mua Kalama thôi. Rồi thì hoặc là ấn chứng đề mục thí dụ như là là đề mục về hài cốt, đề mục tử thi hoặc là về thể trực, tức là mình nhìn một cái người nào đó, là mình thấy đó là nguyên một cái thùng rác đang di động.

Mỗi ngày là mình nhét rác vô cái lỗ này (cái miệng) và mình cho rác đi cái lỗ khác. Có hiểu không ta? Mà tôi biết tôi nói này nghe rất là kỳ. Nhất là những cái tên mà YouTuber như bình luận viên nó đọc nó nói giảng kinh gì nghe thấy ghê rồi. Ok. Thì Phật dạy mình làm vậy đó. Chỉ có khi nào mà mình thấy mình có cái gan mình thấy mình là cái xác chưa chôn. Mình có cái gan mình thấy là mình là cái thùng rác thì sao ta? Được ba cái lợi.

- Cái lợi thứ nhất. Cái lợi thứ nhất không có dính mắc cái gì trong đời này nữa.

- Thứ hai, thị phi là chuyện nhỏ. Có hiểu chữ thị phi không? Việt Nam cứ dạy tôi một cái thói quen đó là cái gì cũng hỏi hết. Chữ thị phi cũng không hiểu nữa. Thị phi là cái thùng phi đó. Thị phi là chuyện nhỏ.

Thứ nhất là cái gì cũng buông bỏ. Thứ hai chuyện gì cũng là chuyện nhỏ.

- Cái thứ ba trước cái chết lòng bình tĩnh như không. Bởi vì bình thường mình đã thấy đây là cái chưa chôn mà, khiếp vậy. Thấy đây là cái thùng rác, thấy đây là cái xác chưa chôn. Thì cái người nào thường trực sống trong hai cái tâm niệm đó đó thì mới là đạt được ba cái tôi vừa nói.

Một là buông bỏ mọi thứ. Thứ hai, thị phi chuyện nhỏ. Ba, trước cái chết đừng dung. 3 cái này tôi thấy hình như cũng nên có phải không? Đó thì khi học Tứ chánh Cần là phải học như vậy đó mới được xem là học kỹ, chứ còn không như vẹt mà Tứ Chánh Cần là sự cố gắng chân chánh, tôi thù nhất cái định nghĩa đó, Tứ Chánh cần là sự cố gắng một cách tinh tấn, một cách chân chánh bà cố tôi không biết cái tinh tấn chân chánh là cái gì, phải học như vậy nè, Tứ Chánh cần là vậy đó. Tôi chánh chánh định hả? Chánh niệm

7/ Chánh Niệm tức là Tâm sở Niệm, chính là cái ..tức là Tâm sở niệm, tức là Tâm sở niệm trong cái đời sống của hành giả tuệ quán, phải ghi như vậy đó. Tức là cái Chánh niệm trong cái đời sống của hành giả Tuệ Quán, hướng tới ba lý tưởng. Ghi như vậy đó mới gọi là Chánh niệm. Hướng tới ba lý tưởng. Thấy khổ, trừ tập và chứng diệt. Thấy khổ, trừ tập, hiểu? chứng diệt? vậy mới được. Thì cái Niệm này mới được gọi là Chánh Niệm. Niệm là thứ Tâm sở bất cứ phàm phu nào cũng có từ vô thủy luân hồi. Nhưng Chánh niệm thì phải kể từ lúc sơ phát Tâm giải thoát. Có hiểu chữ sơ không? Sơ là sơ sơ đó.

Sơ là ban đầu hả? Lần đầu tiên nghe được tiếng người trên cái xứ sở này. Lần đầu tiên, ngoài ra là nghe toàn chim hót. Từ lúc sơ phát tâm thì cái Chánh niệm, cái Tâm sở niệm nó mới được gọi là Chánh niệm. Có nghe hiểu không? Mà Tu Niệm Xứ hôm qua mình có giảng rồi phải không ta? Rồi xong.

8/ Chánh Định. Chánh định là cái khả năng tập trung tư tưởng mà bất cứ phàm phu nào cũng có, ngay cả khi làm việc bất thiện, tại mình nghe nói định, mình tưởng nó sang chứ nó không có khi gì hết. Đó chỉ là tập trung tư tưởng thôi. Tuy nhiên như mình làm việc tầm bậy, thẳng bạ trong lùm, trong bụi mình có cần định không? Không, tôi đang hỏi nghiêm túc, phải có chứ.

Rồi cái thứ ăn trộm mà mở ổ khóa, rồi rình rập chủ nhà phải có định. Con cò mà nó đứng nó canh con cá phải có định chứ. Nhưng mà nó không được gọi là Chánh định. Hiểu không? Trời trời có nhiều cái phải định ghê gớm lắm chứ, mà nói tới cái vụ lùm, bụi thì tôi mới nhớ.

Bà đó bà 85 tuổi mà hai vợ chồng còn sống, bà vô bà nói ông chồng, nói tự nhiên sao hôm nay trăng sáng sao mà em nghe nó lằng lằng, sao ngộ lắm, thôi lần cuối cho em được kỷ niệm của ngày xưa được không, ông già ông móm mém nói muốn thì tôi chịu nhưng mà kỳ lắm nghe, bây giờ bà muốn gì? cái bà nói thì hồi đó ông dê tôi, ông tán tỉnh tôi ông làm cách nào thì đêm nay ông làm một lần nữa cho tôi chết tôi cũng mãn nguyện, cái ông vô ông kiếm cái... ông lục cái cặp của đứa cháu có, ông lấy mực tím ra ông ghi thế này, tối nay 9:00 bụi rơm sao nhà, không gặp không về, nhớ em nhiều, đại khái, cái ảnh nhét vô cái cửa phòng của bà đó, thì tới 9:00 ông ra không thấy bà ra, rồi tới 10:00 giờ, ông không thấy bà ra, ông bực lắm ông đi vô, ông nói tại sao mà hứa mà không chịu ra muỗi cắn, cái bà nói má không cho. Tức là phải diễn y như ngày xưa vậy đó. Tức là cũng hẹn nhau cũng bờ cây, bụi chuối rồi cũng lấp ló, thấp thò, thấp tha, thấp thỏm rồi nhét thơ rồi có bữa đi được, bữa không đi được, mà bữa nay xui là bà diễn ngay cái bữa không đi được cho nên là ông đòi diễn vô hỏi tại sao mà hẹn không ra, cái bà thẹn thùng, bà vắn vè tà áo má không cho, má la, trời đất ơi, chết được, cho nên ngay cái bờ ao, bụi chuối đó cũng phải xài chánh định, không định sao được, phải định chứ không thôi nó lộn. Có cái anh vui lắm, anh hỏi cô vợ...bà vợ hỏi anh, anh? em với em

gái của em nó giống như giọt nước làm sao anh phân biệt được, anh không có lộn sao? anh nói lộn hoài à.

Phải có Chánh Định, không là nó lộn hoài, mà cái vấn đề đưa em gái nó không chịu cho biết là lộn, nó cứ hoan hi. OK.

Như vậy là Chánh Định là khả năng tập trung tư tưởng, xong chưa? Gồm có ba trình độ:

- Sát na định là khả năng tập trung trong từng giây. Khả năng tập trung tư tưởng trong từng giây (gom nhiều cái yếu cũng thành mạnh). Gom nhiều cái yếu cũng thành mạnh, có hiểu cái câu nói này không? Như mình ở đây mình không có cái khả năng mà đắc sơ, nhị, tam, tướng nhưng mà mình cứ cố gắng, cố gắng, cố gắng thì nó cũng kéo dài nhiều phút, nhiều phút, nó cộng ra thành là 10 phút, rồi 20 phút, 40 phút gọi là sát na định.

- Kiên cố định, tôi cố ý tôi kể trật, tôi kể sai cái trật tự, tôi có lý do, cố ý, thứ hai là kiên cố định là khả năng định Tâm của người chứng đắc từ sơ thiên trở lên.

- Cận định là khả năng tập trung tư tưởng của người sắp chứng đắc các tầng thiên. Người nhiều phước duyên không cần giai đoạn cận định. Người thiếu phước duyên thì phải mất nhiều thời gian cho mỗi tầng thiên nên mới cần cận định. Hiểu không? Người thiếu phước duyên, có hiểu thiếu phước duyên không? Người thiếu phước duyên là họ phải mất nhiều thời gian cho mỗi tầng. Có nghĩa là trước khi mà đắc sơ thiên là nó cũng mất cả chục năm, rồi nó nằm ở cái sơ thiên nó cả chục năm nó mới lên tới nhị. Nó nằm ở nhị cả chục năm nó lên tới tam. Còn có người cả đời chỉ sơ thiên không lên khỏi nữa. Còn còn có người thì cả đời không đắc tầng nào, có không? Ai vậy? Mình nè. Mình nè. Đó là cái câu hay nhất mà quý vị có thể trả lời nhanh nhất. Cái gì mà xấu mà bày bày hỏi ai? Mình nè. Mình nè. Rồi, như vậy là mình học xong Bát Chánh Đạo phải không? Đó là Tứ Đế. Trên đây khi nhắc về Tứ Đế, phải ta có học về giáo lý Duyên khởi. Khi học về giáo lý Duyên khởi ta bắt buộc, ta bắt buộc phải học kỹ về nghiệp lý.

Do vô minh trong Tứ Đế, nên phạm phu tự xác định và kiếm tìm những thứ sướng khổ, đẹp xấu, thích ghét ngay trên núi khổ mà mình đang có mặt, rồi trốn khổ tìm vui bằng các nghiệp thiện ác. Mỗi một ác niệm hay thiện niệm lại tạo ra hai thứ quả là tái sinh và bình sinh. Mình ôn lại cái hồi này đó nha.

Hai thứ nghiệp này, xét về thời gian và sức mạnh cho quả thì như sau. Xét theo thời gian:

1/ Hiện nghiệp là những nghiệp thiện ác cho quả ngay kiếp sống này, chỉ là nhanh, chậm, sớm, muộn mà thôi.

[Kỳ rồi trước khi tôi về dạy ở ở Dầu giây tôi có nhận được tin mà tôi vui dữ lắm, mà chính cái tin đó làm cho tôi cảm thấy cái nhận xét của tôi về Việt Nam thay đổi là lần đầu tiên từ năm 1939 khi mà Phật giáo Nam Tông về đất Việt Nam cho đến hôm nay là năm 26, lần đầu tiên có một người Việt Nam mà đậu cái bằng cấp về tiếng Pali mà cao nhất nước Thái Lan. Đó là một tu nữ mới ghé chứ.

Thì hồi đó giờ tôi nhìn người nữ đó, các vị biết mà, tôi thương nữ chứ tôi không thích nam. Các vị có tin chuyện đó không? Có tin không? Tôi thương nữ chứ tôi không thích nam. Nhưng tôi trọng nam chứ tôi khinh nữ. Hiểu cái đó không? Bởi vì tôi thù nhất là nói tại vì Phật tử ủng hộ chư Tăng, coi thường tu nữ rồi tụi con không được hỗ trợ nói tầm bậy.

Tất cả các vị cao tăng bây giờ đều khổ như điên chứ không phải sướng. Không phải sướng như tiên. Tôi kể luôn Ngài Giác giới, Ngài Pháp Chất, Ngài Chánh Minh, Ngài Bửu Chánh. Các vị mà nghe Ngài Bửu Chánh kể mà ngày xưa đi học, ông sư mới ghé chứ. Cơm nhét trong cái hộp giấu ở trong cái hộc đá ở dưới chân núi Vũng Tàu. Rồi đi học xong rồi buổi trưa về mới là lại cái hộc đá moi cái hộp cơm đó ra mà ăn. Mà có những cái món đó mà đậy kín là bữa trưa nó thiêu, nó chảy nước còn xui kiến nó bu đầy hết vậy. Các vị đâu có biết chuyện đó, cứ nói là tu nữ không ai lo thì tôi nói maximum cũng khổ như mấy ông sư thời đó, làm sao mà khổ hơn được, mà tại vì mình tại mình, mình không chịu học rồi mình cứ kiêu giống như ngoài mình cứ nghĩ là nữ là phải dựa nam cho nên mình không có nỗ lực, chứ còn cái thông minh, nữ là đâu có thua nam, trời nó gian hơn nam mà, bây giờ nó chuyển cái gian đó thành ra cái trí đi, cũng ngọn lửa nhưng mà ngọn lửa đó mình thấp sáng hay là mình đốt nhà nó khác đâu, có khác nhau gì đâu. Cũng ngọn lửa, bớt gian chuyển qua khôn liền đó, nhớ nha. Cho nên là lần đầu tiên mà mình thấy là Phật giáo Việt Nam có một người đậu cái bằng cấp cao như vậy, cháu của Sư Tuệ Dũng.

Thứ hai đó là một cái cú tát vào xã hội, vào những cái người mà coi thường nữ đó, mà cái người đậu cái bằng đó lại là một sư cô trẻ măng. Trong khi mà trước mặt mình, trờ một cái đàn sư cô học không hiểu, còn thù cái người giảng, trong khi người ta học bên Thái người ta khổ như là cái gì luôn, phải nói là quý vị phải xem đó là một cái tín hiệu khích lệ cho Phật giáo Việt Nam, đặc biệt là cho các vị nữ tu của mình, từ đây về sau ai coi thường nữ là quý vị móc cái hình ở trong ngực ra, đây bạn tu của tôi phải nhớ cái đó]

Hiện nghiệp là nó cho quả sớm chậm phải không?

2/ Sanh báo nghiệp là những nghiệp thiện ác cho quả ngay đời kế tiếp sau kiếp này, như ngũ nghịch đại tội hoặc là các nghiệp đáo đại (giữ được thiên định đến phút cuối thì bắt buộc phải về cõi Phạm thiên theo tầng thiên tương ứng).

Tức là mình đắc cái tầng nào về cõi của tầng đó nha. Rồi số ba, cái thứ thứ ba là gì ta?

3/ Là Hậu báo nghiệp. Hậu báo nghiệp. Đúng là mấy này phải ghi Pali hết nhưng mà cái lớp này nó vừa thời gian không có. Thứ hai nó ghi chi rồi nó trớt quớt, nó mất thời gian, nó xui, coi như xui, mà không có răng rồi thôi uống nước mía đừng có nhai.

Cái số ba là Hậu báo nghiệp. Hậu báo nghiệp là những nghiệp cho quả từ đời thứ hai sau kiếp này trở đi.

4/ Vô hiệu nghiệp. Vô hiệu nghiệp là những nghiệp đã quá hạn cho quả hoặc bị xén ngang khi đương sự viên tịch, niết bàn. Những nghiệp quá hạn là sao? Bởi vì, nghe cho kỹ nè, học chung một lớp nhưng mà cái kiến thức nhiều ít là tùy thuộc do cái cái lúc nạp, lúc người ta đang giảng là mình còn đang cầm cúi mình ghi hiểu không?

[Bởi người ta nói là trâu chậm uống nước đục có biết cái đó không ta? Có nghe câu đó không? Trâu chậm uống nước đục. Có nghĩa là người ta mấy con trâu nó đi nhanh là nó uống nước trong đi trước, còn mình nó đi lè tè lè tè, trâu nó vừa đi nó vừa quẹt điện thoại, nó uống nước bần không à, có nghe kịp không? Rồi nhiều khi tôi đọc cho nhanh ghi xong là phải ngồi nghe giảng còn cái thứ đó mà còn giờ ngồi khều kế bên Sư đọc cái gì vậy bà, Sư đọc cái gì vậy bà là xong, không nghe cái gì hết, rồi về mới nhớ được bao nhiêu đó mới đi kể người khác nghe Sư nói vậy. Việt Nam luôn luôn nghe một nửa, hiểu 1/4 và kể lại gấp đôi, nghe cái gì cũng một nửa mà hiểu thì 1/4 mà kể lại gấp đôi, dân mình 4000 năm như vậy không thay đổi].

Thế nào là nghiệp quá hạn? Nghiệp nào chỉ trừ ra một nghiệp duy nhất đó là nghiệp vô lậu. Trừ ra cái nghiệp duy nhất đó là nghiệp vô lậu. Nó có thể kéo dài nhiều A tăng kỳ cho đến bao giờ mà nó cho quả thì thôi, nó không có bị quá hạn. Hiểu không ta? Có nghĩa là ngay bây giờ mình nguyện là sẽ chứng quả Niết bàn. Chứng quả Thánh, để mà viên tịch niết bàn, thì tất cả những công đức nào của mình làm mình sinh chuyên hết vào cái tài khoản giác ngộ thì kể từ đây trở đi nó kéo dài bao nhiêu A tăng kỳ đi nữa thì hể khi nào chưa chứng thì cái tiền nó vẫn được bảo lưu ở đó, hiểu không? thí dụ cách đây bốn A tăng kỳ mà Ngài Bồ tát mình trải mình trên mặt đất rồi ngài mới...rồi cho Đức Phật Nhiên Đăng dẫm lên, có ai biết chuyện đó không ta? rồi Ngài nguyện là do cái này hãy góp phần cho cái Phật quả của con sau này, thì khi mà Ngài tác ý Ngài hiến cái mạng như vậy thì cái đó nó còn hoài cho đến ngày nó đắc Phật thì thôi. Hiểu không? Rồi còn trừ ra cái nghiệp vô lậu thôi chứ còn tất cả các cái nghiệp mà hữu lậu, nghiệp thiện hữu lậu hoặc là nghiệp ác thì khỏi nói rồi. Đâu có ai mà làm ác mà nguyện. Có ai nguyện không? Mình sát sanh mình cắt cổ gà cái mình nguyện mình bảo lưu cái quả này để mình xài từ từ có không? chắc không? không có ai mà làm ác mà nguyện phải không? Nhờ cái ác này mà con sẽ bla, bla... Cho nên chỉ có thiện, rồi, chỉ trừ ra cái nghiệp đó thôi. Còn tất cả các nghiệp còn lại nó đều có cái thời hạn hết. Còn các vị hỏi lâu mau thì xin nói rõ tùy nặng nhẹ.

Tùy nghiệp nặng nhẹ. Các vị nào làm ơn nếu mà bà con nào có đi học quen, nghe nè. Đi học có hai cuốn. Một cuốn chép bài chánh và một cuốn lấy note. Lấy note tức là lấy cái phụ chú. Hiểu không? Chứ còn cái gì mà nghe ông Sư giảng cũng nhét vô. Nhét vô nó về nó nhìn nó ngộ lắm. Nó giống như canh hẹ vậy đó. Hiểu không? biết không? Như đi học đại học là phải biết chuyện đó. Cái nào chánh là chánh, cái nào phụ là phụ. Chứ còn mà ghi đọng, thồn, nhét cán trong đó rồi về nó như là cái nồi canh hẹ vậy đó. Rồi cả họ bu lại đi kiểm bài cho cháu nha.

Rồi thì trường hợp một là quá hạn là sao? Thì có nghĩa là nó, cái thời gian, cái thời hiệu, cái thời gian mà trả quả nó không còn nữa thì tự nó mất, xong chưa? Mà nó gồm những trường hợp sau đây nè.

Một là cái nghiệp đó nó mạnh thì cái thời gian nó duy trì nó lâu, thời gian quá hạn nó dài. Còn nếu mà cái nghiệp đó nó yếu thì thời gian nó yếu, thời gian đó nó ít. Thì có ba cái điều kiện, dựa vào ba cái chi tiết đề mà mình xác định là cái nghiệp nó mạnh hay yếu, ghi nè.

- Một, đối tượng tạo nghiệp. Một là cái đối tượng, cái đối tượng đó là ai ta? cá nhân đức độ hoặc là tập thể đồng người. Xong chưa? Cái điều kiện mà để biết cái nghiệp nó mạnh hay yếu là phải nhìn cái đối tượng mà mình tạo nghiệp.

- Thứ hai, chất lượng tâm lý. Chất lượng tâm lý là sao? Nếu là tâm thiện là tâm thiện loại mạnh. Thí dụ như đại thiện, thọ hỷ, hợp trí, vô trợ, kịp phải không? nếu đó là thiện.

Còn ác là sao ta? Phải là sân vô trợ, tham vô trợ. Mà nếu tham thêm cái tà kiến nó càng ngon. Càng ngon, nghe kịp không? Còn cái thứ hai là chất lượng tâm lý. Xong chưa?

- Cái số ba tác dụng của cái nghiệp đó (hiệu quả hoặc hậu quả). Hai cái chữ hiệu quả, hậu quả khác hay giống ta? Cái nào tiêu, cái nào tích?

Bây giờ nghe nè, tôi muốn đầu độc lớp học này. Nghe kịp không? Tôi đang giảng nè, tôi mới bỏ thuốc độc vô trong cái ấm nước ở cái phòng ăn nhưng mà không có em nào chết hết, tội khác. Mà có 5 đứa uống là tội khác. Nghe kịp không? Mà cứu kịp là tội khác, cứu không kịp là tội khác. Có hiểu tôi nói không? Đó gọi là cái hậu quả của cái việc ác, tôi là tôi muốn thuốc cho nó chết sạch. Học ngu quá, cho nó đi sạch nhưng mà nó không chịu uống bởi vì nó làm đổ xuống con chó liếm con chó lật ngang, cả đám hết hồn không uống nữa thì như vậy không có đi em nào hết, không mẹ một con nào hết đúng không? Thì như vậy cái chuyện mà tôi đầu độc cái quả nó nhẹ hơn một tí, còn nếu nó uống nửa lớp mà chỉ cứu được có ba đứa thì coi như là huy hoàng trắng lệt. Hiểu không? Rồi đó là bên ác.

Bây giờ qua bên thiện. Tôi có cái lòng tôi cất cái cốc để cho hành giả về tu. Nhưng mà từ lúc tôi cất cho tới bây giờ chưa có em nào về hết. Nghe, quả nó khác. Còn từ lúc tôi dựng cái rạp này nè là có 100 mạng nó về nó hi hục nó học vô đây quả khác. Mặc dù cái tiền mà dựng rạp này chỉ có 10 đồng thôi nhưng mà công đức vô lượng. Quý vị biết tôi cất cái đó tới 100 tỷ lạng nhưng mà không có ma nào về hết. Quả khác. Có hiểu được cái này không? Nếu mà bà con nào không tin tôi chứng minh, tôi chứng minh tôi cất một cái cốc tôi hướng tới Đức Phật mà Đức Phật có về đó không? Trong khi đó một người Phật tử nghèo xơ xác thời Đức Phật cất một cái chòi lá mà hết Đức Phật tới Ngài A Nan, Ngài Xá Lợi Phất, Ngài Mục Kiền Liên về, các vị nghĩ phước nó khác hơn cái chùa Ba Vàng mà tụi cất không hả? Bái Đỉnh, Tam Chúc của tôi cất hết nhưng mà không có vị Thánh tăng nào về. Trong khi cái bà này bà cất cái chòi lá, mà tôi ngồi tôi đếm đó là Đức Phật và 80 vị đại đệ tử về không sót một vị. Các vị thấy cái công đức nó có khác không? Như vậy thì cái hiệu quả nó khác phải không? Và đối tượng có khác không? Rồi chất lượng tâm lý, khác hả? Rồi tới cái hiệu quả của nó. Bây giờ hiểu chưa? Cho nên không biết muốn biết cái nghiệp nó mạnh hay yếu là mình phải xét đến ba mặt: Một đối tượng, chất lượng tâm lý, hiệu quả hậu quả. Hiểu chưa? Và dựa vào cái này nè mình mới biết cái nghiệp đó nó kéo dài hay là ngắn. Hiểu không ta? nếu mà nó hết cái hạn của nó thì sao? Gọi là vô hiệu nghiệp. Hoặc là mình đắc sơ thiên. Tôi nè, tôi đắc sơ thiên là kiếp này nếu mà tôi giữ được tới lúc tôi chết thì tôi sẽ về cõi sơ thiên. Nhưng mà trước lúc tôi chết tôi lại phạm cái tội giết cha giết mẹ. Thế là tôi phải đi địa ngục phải không ta? Thì cái vụ sơ thiên đó coi như là chờ tôi đi lên thì nó hết hạn sử dụng, trả về đơn vị sản xuất. Hiểu không? Lâu quá. Bởi vì giết cha giết mẹ đó không phải đọa trong địa ngục xong là hết đâu. Nó lên nó làm cái con này, con chi chi cũng lâu lắm.

Quý vị có hiểu chữ chi chi không? Cái chi chi đó là nó rất là lâu. Nó làm con giun, con dế gì đó biết bao lâu, cái sơ thiên coi như xù luôn, hiểu không? Đó nhớ nha. Cho nên một là nó hết hạn, hai là bị xén ngang như trường hợp đức A La Hán. Các vị biết ngài Āṅgulimāla mà ngài giết người không? Rồi giờ đức A La Hán là cái vụ mà mấy anh kia chết oan không ai đền hết trơn, thì nó đang đi kiếm đám này nó đền, ác quá mà trả thế thôi, hình nhân thế mạng xong chưa.

Nói đến nghiệp thiện ác ta bắt buộc phải biết thêm bốn trường hợp sau. Trong Phật pháp không có trường hợp bù trừ nhưng có trường hợp lẫn lộn. Cái này phải ghi cho kỹ Phật tử không biết cái này

rồi nó nhục lắm (bù trừ là cướp của về cất chùa mong hết tội). Đó gọi là bù trừ. Phật giáo có cái đó không? Có không? nhưng có trường hợp lấn lướt là nghiệp mạnh lấn nghiệp yếu cho đến khi nghiệp yếu hết thời hạn cho quả, thì có, hiểu không ta? hiểu cái này nè mình mới thấy có nên bỏ tiền ra cầu an hay không. Tự mình làm cái nghiệp thiện hy vọng nó lấn cái nghiệp kia thì hy vọng hơn là tự nhiên đưa tiền cho người ta ông ê, a, ê, a cái mất 1 tỷ. Cái quan trọng là mình tạo được cái nghiệp nào mà nó đủ mạnh để cho mình hy vọng nó lấn cái tội ác mình, hiểu không? Chứ còn mà mình nhờ mấy ông sư tụng để mà xóa thì không, mà nhờ cái không học giáo lý cho nên tụi tôi có tiền xài.

- Thiện mạnh lấn thiện yếu. Thiện mạnh lấn ác yếu. Ác mạnh lấn ác yếu. Ác mạnh lấn thiện yếu, hiểu không ta? Ghi được không?

Rồi nghe nè, thiện mạnh lấn thiện yếu là sao? Tức là Ngài A Nan đó là những gì mà Ngài đã làm đối với Đức Phật trong thời gian làm thị giả là có phải phước lớn không ta? Há? Nhưng mà do cái Ba la mật của Ngài 100 ngàn đại kiếp Ngài phải đắc A La Hán trong cái kiếp chót đó. Cho nên là coi như ba cái phước mà ngài phục vụ Đức Phật là coi như là không có cơ hội để mà nhận nữa, đúng không?

- Rồi tới thiện mạnh lấn ác yếu. Rồi trường hợp như lẽ ra đó là mình phải bị cái bla, bla, bla. Nhưng mà nhờ cái công đức nào đó lớn quá nó lấn cho nên cái ác nhỏ nó không có cơ hội để mà nó xảy ra. Lẽ ra 3:00 chiều nay là mình bị chúng nó chửi nè. Cái nghiệp, nó có cái nghiệp hồi xưa chửi người ta, bây giờ theo cái nghiệp là 3:15 phút chiều nay là sẽ bị nguyên đám rồi nó bu nó chửi nè. Nhưng mà lúc 12 giờ là mình trúng vé số Vietlott mình đâu có đi về đây chi, thuê vệ sĩ chở đi lãnh tiền, không tôi đang nói nghiêm túc thì cơ hội bị chửi là không có rồi. Hiểu không ta? Mà nếu quý vị biết một cái người mà trúng 200 tỷ quý vị đâu có dám chửi. Chào không kịp làm sao chửi, bởi khủng khủng nó cho 2 tỷ làm sao? Cho nên là cũng bớt chửi lại hiểu không? Thì cái đó gọi là thiện mạnh lấn ác yếu.

- Rồi ác mạnh lấn cái gì? Lấn ác yếu. Lẽ ra 3:00 chiều nay mình bị người ta chửi nhưng mà 12:00 là bị chúng nó chém chết rồi. Hiểu không há? Nó chém xong rồi có ai lại đứng trước cái xác chửi không? Mà nếu có chửi thì lúc đó có kẻ là bị chửi không há? Nó cứng ngắc, đâu biết gì nữa. Thấy chưa?

- Rồi tới thứ tư ác mạnh lấn thiện yếu là hiểu rồi. Lẽ ra 3:00 chiều nay mình được người ta tặng quà mà trong khi đó là 12:00 nó chém mình nhập viện rồi, mà đang nằm hôn mê mà các bác sĩ đang tận sức nữa kia mà không biết có cứu kịp không nữa. Thì cái vụ mà chiều nay 3 giờ nhận quà là coi như không có phải không? Rồi đây.

Rồi tiếp theo nghiệp thiện, trường hợp nghiệp thiện ác mà kẻ theo sức mạnh. Cái này rất quan trọng học xong về.

1/ Trọng nghiệp. Trọng nghiệp là nghiệp thiện ác mãnh liệt. Mạnh hay yếu dựa vào ba điều kiện vừa học trên. Có nhớ đó không ta? Đây, tức là nếu mà một cái nghiệp thiện, nghiệp ác mà nó có đủ ba cái đó là ăn cho hết. Ở Việt Nam mình có biết ăn cho hết không? Có nghĩa là đối tượng ngon lành. Rồi gì nữa? Ba là cái gì ta? Hiệu quả, hậu quả. Hiệu quả hoặc hậu quả. Thuốc nó chết mà nó không chịu chết bởi vì đưa lộn thuốc bổ. Rồi các vị biết hồi...tôi quên câu tiếng Hán nhưng mà trong các nhà thuốc nó hay ghi cái câu này nè, “Hết thời cho uống Hoài Sơn cũng chết mà gặp thời cho uống nước lạnh cũng sống”.

Mà bởi cái câu chuyện này có cái ông đó, ông thầy thuốc bắc, buổi sáng ông vừa mở cửa tiệm thì có người đàn bà tới xin ông một cái bài thuốc mà để bà về bà giết chuột, bài thuốc chuột nhưng mà... bà nói thẳng luôn là bà về bà giết chồng thì ông mới...bởi vì bà dốt bà không biết chữ cho nên ông kê cho bà một bài thuốc trong đó có câu Kỷ tử, Đỗ trọng, Xuyên khung, Thục địa, Hoài sơn rồi táo đỏ, nhân sâm, tùm lum hết, trời ơi đem về ông chồng uống chết ngắt, tại bà về bà quá hận chồng đó, cho nên bà sợ ông chồng từ chối uống, bà nhét vô trong thịt gà ác rồi bà mới bỏ nếm nếm thơm phức lên cho ông chồng ăn, mà ai ngờ là ông chồng bữa bị sốc thuốc, cơ thể ông như thế nào đó mình không biết, nhưng đại khái bị cao máu hay là bị truy tìm gì ông ăn cái nồi thuốc bắc đó xong ông chết ngắt, trời ơi bà đem tiền bạc tới bà hậu tạ cho ông biết bao nhiêu, thì ông mới đau, ông nói sao lạ vậy ta? tại sao mình cho uống thuốc mà thuốc bổ mà lại chết, vậy là cái số trời mình không được làm thầy nữa ông mới cảm nguyên cái sâu chìa khóa ông liệng dưới sông, ông liệng xong bỏ nghề thuốc, ông nói đúng là trời hại mình rồi, nhưng mà một thời gian xa, nó không có lâu, sáng

sớm ông đang ngủ có người lại đập cửa nói thầy ơi thầy, thầy cứu vợ con, vợ con nó sanh khó, mà ngày xưa đâu có bệnh viện, bác sĩ, cái gì trong làng có cái ông đó là nhưc răng cũng ông, mà bệnh trĩ cũng ông, tới đập cửa thì ông đang...tại trong nhà ông có người ở, có người hầu mà nó đập cửa quá rồi ông mới nói thế này, lấy dùm cái thau nước rửa mặt coi bây, lấy dùm thau nước rửa mặt thì cái ông chông đứng ngoài ông nghe nói lấy dùm thau nước rửa mặt, ông tưởng là kêu ông về lấy cái thau nước rửa mặt cho bà vợ đang rặn ở nhà đó, ông tưởng vậy, ông quay lưng đi ông chạy riết về nhà ông lấy thau nước rửa mặt cho bà, nhưng mà nó hên là bà rặn nãy giờ nó cũng đã ra tới hàng xanh rồi, đó, vô gần tới đại lộ vô vẫn kiệt rồi, rặn hi hụt tới lúc mà ông rửa mặt bà xong thì dưới nhỏ nó cũng ra luôn, trời ơi hai vợ chồng mừng quá nói đúng là thuốc tiên mới ghê, ngay cái lúc mà ngật nghèo mà thầy kêu lấy nước rửa mặt mà nó cũng ra nữa, họ mừng lắm. Thì ông mới chực nhớ là hồi sáng sớm ông đi chài cá, ông chồng ông đi chài cá, ông chài được con cá to lắm, ông mới lấy con cá ông đem ông tạ lễ cho ông thầy, hiểu không ta? hiểu.

Ai ngờ vợ của ông thầy mổ bụng cá là gặp cái sâu chìa khóa nằm trong, chìa khóa nhà thuốc, con cá to lắm. Thì ông...lúc bà vợ ông, bà vợ của ông thầy mà mổ bụng thấy chìa khóa ông bà mới la lên thì ông ra ông nhìn ông mới nói thế này, ông mới đọc hai cái câu thơ đó là hết thời đó thì cho uống thuốc bổ... cho uống Hoài sơn vẫn giết người, mà gặp thời ta lấy nước lạnh rửa mặt vẫn cứu được người. Vậy trời kêu ta làm thuốc trở lại.

Thế là ông đi ông rửa cái đó xong là ông mới xác thuốc đó nay nó ra thuốc rồi từ cái tiệm nó ra đó, hiểu không? đây, cho nên cái trọng nghiệp đó là nghiệp thiện hoặc ác. Thiện hoặc ác mà nó hội đủ ba cái điều kiện hồi nãy tôi nói là cái gì, đối tượng, chất lượng tâm lý, tác dụng hiệu ứng đó là cái hiệu quả, hậu quả.

2/ Thường nghiệp. Thường nghiệp tức những nghiệp thiện ác được ta thường xuyên thực hiện suốt cả đời mình, không cần lớn lao nghiêm trọng chỉ là thường xuyên mà thôi. Bởi vì nếu nó lớn lao nghiêm trọng thì nó thuộc là loại nghiệp một rồi phải không ta? Không cần, chỉ cần mà thường xuyên thôi.

3/ Khinh thiếu nghiệp. Khinh thiếu nghiệp là những nghiệp thiện ác mà thỉnh thoảng trong đời ta làm vài lần theo kiểu rải rác. Lâu lâu đi ngang chùa liệng vô nãi chuỗi đi mát vậy đó.

4/ Cận tử nghiệp là những nghiệp thiện ác được ta cố ý hay tình cờ gây tạo lúc sắp chết.

Nếu tiền nghiệp quá khứ không trở quả ngay đời này. Tại vì mình nói tiền nghiệp đâu phải là cái nào cũng trở ngay chốc đời này đâu, thì ngay kiếp này, sau lúc mệnh chung ta sẽ đầu thai bằng sự tác động của trọng nghiệp, nếu không có trọng nghiệp thì là cận tử nghiệp có sức mạnh thứ hai, nếu không có cận tử nghiệp thì là thường nghiệp ở vị trí thứ ba. Chỉ có trường hợp hiếm hoi là một người đi đầu thai bằng khinh thiếu nghiệp, nếu nghiệp ấy cho quả đúng lúc mệnh chung. Kinh nói như một đàn bò trong chuồng, khi cửa chuồng được mở ra thì con nào đứng gần cửa chuồng nhất sẽ ra trước, không phải là con mạnh nhất chuồng. Hiểu không ta?

Ví dụ như vậy là dễ hiểu nhất phải không? Khi mà mở cửa chuồng, con nào đứng gần cửa chuồng nhất thì con đó ra trước chứ còn không thể nào mình nói khoan khoan chờ cái con cơ bắp là... con cơ bắp nó kẹt đâu ở trong. Máy cái này bà con học giáo lý phải nắm mấy cái này nè.

[Sáng nay là mình học một loạt bài rất là nhiều phải không? bắt đầu từ bữa nay là mình học buổi thứ mấy? Sáng hôm qua mình có học không? Bốn buổi sáng này là buổi thứ tư. Ngày hai, buổi tư mà bà con đồng ý bây giờ bài nhiều chưa? Bắt đầu bài nhiều rồi đó.

Bữa hôm qua tôi nhìn bà con tôi nghi nghi bà con nghĩ chắc không có bài đâu. Tôi quát cho một phát bốn bốn buổi là chết luôn. Tôi là Nam tông nhưng mà người mời tôi là Bắc tông. Hỗ trợ Kalama là Bắc tông. Tôi là người Nam Bộ nhưng mà toàn là Bắc Kỳ không. Kalama từ đất, tiền đất, tiền xây cất là Bắc Kỳ cho 70%. Chuông tượng Kalama đều là chuông của Nhật và Đài Loan là cũng Bắc kỳ cho, chẳng những cho mà còn cho luôn tiền gửi luôn. Chỉ có là bên đó chỉ có là mình ăn là tụi Bắc Kỳ nó chưa có đứt vô miệng mình thôi chứ còn lo hết, lạ lắm. Số sanh Nam mà tử Bắc chính miền Nam nó đẩy tôi vô vòng ta lạ, lạ lắm, hể nam là ghét à. Nam tông là ghét, miền Nam là ghét. Nam tông với Nam Kỳ là ghét, lạ cái duyên mà kệ nam ghét mà nữ thương cũng được. Rồi mình học tiếp, cái lớp này hả? Nói tầm bậy thì nó lại tỉnh mà nói đàng hoàng nó ngủ, cái lớp này lạ. Hồi tối tôi thức khuya].

Rồi mình học tiếp, Tứ Diệu Đế mình học rồi, Duyên khởi mình học rồi, chiều nay... mình học, ngay bây giờ 37 Bồ Đề Phần.

37 Bồ Đề Phần. Ghi nhanh nha, cái này cái phần mà Sư Hạnh Tuệ ghi là chuyện của Sư nhưng mà người nào viết kịp thì vẫn là viết chứ không có nhìn Sư Hạnh Tuệ nha.

Bồ Đề Phần là những điều kiện tâm lý để giúp một người lìa bỏ phàm tâm, chứng đắc Thánh trí.

Nói là 37 thực ra chính là Bát Chánh Đạo được chia thành 7 nhóm trong đó Chánh niệm, Trí tuệ, Thiền định... được nhắc tới lui rất nhiều lần với những tên gọi khác nhau. Có người khi gặp Phật cầu pháp giải thoát, Ngài dạy cho họ Tứ Niệm Xứ, có người thì là Thất Giác Chi, Tứ Chánh Cần...

Nhưng nội dung của từng nhóm 4, 5, 7, 8, trong đó xét cho cùng không hề khác nhau. Nói vậy hiểu hả? Trong 37 Bồ Đề Phần, ta không hề thấy nhắc đến chữ Giới, vì nội dung của Giới học luôn có sẵn trong mỗi nhóm Bồ Đề Phần. Nghĩa là tinh thần của Tam học Giới, Định, Tuệ luôn đầy áp trong 37 Bồ Đề Phần. Người tu Bát Chánh Đạo cũng chính là đang tu tập Tam học (Chánh kiến và Chánh Tư Duy thuộc nhóm Tuệ học, Chánh Ngữ-Nghiệp-Mạng thuộc nhóm Giới học, các Chánh còn lại thuộc nhóm Định học).

Như vậy thì tu Bát Chánh Đạo cũng là tu Tam học phải không ta? Tu Bát Chánh Đạo cũng là tu tập Thất Giác Chi, Ngũ căn, Ngũ lực, Tứ Chánh Cần, Tứ Như Ý Túc và Tứ Niệm Xứ.

Nguồn gốc của 37 Bồ Đề Phần chính là cốt lõi tinh hoa của Phật pháp. Như ta đã biết thành phần cấu tạo nên chúng sanh và vũ trụ gồm có Tâm và Vật. Vật chính là Sắc pháp vô tri, gồm tứ đại là căn bản. Riêng Tâm gồm có Tâm thiện và Tâm ác.

[Tôi dạy tôi học hết. Tôi chỉ lấy cái gì mà dễ hiểu cho người sơ cơ rồi mai một mà ai muốn học sâu tính tiếp nha. Còn mấy cái tay mà A Tỳ Đàm cực đoan mấy ngày nay nó chửi um hết nó nói tại sao mà dạy lạ quá, ớn, xin chia buồn cùng tang quyến]

Tâm thiện (1+13+25), tâm ác (1+13+14).

Quay lại với giáo lý Tứ Đế, Khổ đế là tất cả tâm và vật nói chung. Trong đó gồm có Tứ đại và các Tâm thiện ác, phàm Thánh. Phật trí vô thượng của Thế Tôn cũng nằm gọn trong Khổ Đế vì hai lý do là do Duyên tạo và phải bị mất đi khi Ngài viên tịch.

Có nghĩa là Ngài vĩ đại như vậy nhưng mà khi Ngài niết bàn rồi là xong, không có cầm theo cái gì hết. Đó là nói nhẹ đó. Còn nếu mà nói chi tiết nữa là cái Tâm Phật cũng phải chộp tắt, chộp tắt liên tục chứ không có cái Tâm nào mà nó kéo dài quá một một sát na, chuyện đó không có, nhớ nha.

Nhưng tại vì quý vị quá sơ cơ cho nên tôi chỉ nói cho nó dễ đó. Tôi nói là khi Ngài mất thì cái gì cũng bỏ lại hết. Đó tôi phải nói vậy và hôm qua tôi có nói cái chữ, một chữ mà tôi thấy cái lớp nó đơ tôi tiếc ghê luôn. Chính quý vị đẩy tôi ra miền Bắc, tiếng Mỹ nó có cái chữ To leave là rời khỏi, đó. Cái chữ đó rất là hay.

Cái chữ nó có hai nghĩa là rời bỏ và để lại. Có nghĩa là khi anh rời khỏi một nơi nào đó có nghĩa là anh đã để lại cái gì đó. Và khi anh để lại cái gì đó thì là anh sắp rời bỏ để anh đi về đâu đó. Cái chữ này có hai nghĩa. Rời bỏ và để lại. Anh muốn rời bỏ thì anh phải để lại. Có biết chữ này không?

Móc từ điển ra tra nó hay lắm tôi mê chữ này. Mê lắm luôn.

Hỏi tu Phật để làm gì? For leaving, mục đích đạo Phật là gì? Là for leaving có nghĩa là để lại cái gì đó và rời khỏi một nơi nào đó, rất là hay.

- Tất cả ác tâm đều là khổ, riêng tham ái vừa là khổ vừa là nguồn khổ.

- Tất cả thiện nghiệp đều là khổ, riêng Bát Chánh Đạo vừa là khổ vừa là con đường thoát khổ.

Con đường vào rừng cũng chính là con đường ra rừng. Ngay trong lúc sử dụng và vận dụng 6 Căn, ta có cách xử lý và chế tác 6 Trần ra sao thì đó chính là lộ trình giải thoát hay sanh tử. Đón nhận 6 Trần bằng ý thức rõ ràng về Duyên khởi và Tam tướng thì đó là lộ trình giải thoát. Đón nhận 6 Trần bằng tâm thức dính mắc hay bất mãn thì đó là lộ trình sanh tử.

Tất cả phiền não của chúng sanh kể gọn lại theo trong Kinh Tứ Niệm Xứ kể gọn lại chỉ còn có 2 là thích và ghét (Tham, Ưu). Thích có hai là:

- Muốn có cái mình thích.

- Và muốn tránh cái mình ghét.

Đều là muốn hết phải không ta?

Bất mãn cũng có hai:

- Bất mãn vì không có cái mình thích.

- Và không tránh được cái mình ghét.

Hành giả trong lúc tu tập Niệm Xứ chỉ cần thất niệm một giây thì lập tức rơi vào tham ái: muốn có được cái mình thích như gió mát, máy lạnh và tiếng reo của đồng hồ thiền sư.

[Có muốn nghe cái tiếng đó không ta, có thích nghe tiếng đó không? hành thiền bên Miến Điện có đồng hồ không? nhưng mà có muốn nghe cái tiếng đó không? nhưng mà nếu có, quý vị có muốn nghe không? Sao đây toàn Thánh không muốn nghe luôn hả? Bà này chắc bà ngủ trong đó luôn mà, bà đâu có muốn nghe.

Nhưng mà các vị có biết không, nếu mà ngồi thiền có cái chuông quý vị có muốn nghe không?

Mừng chứ, đó cái bà này chắc bà một là A La Hán, hai là nói dóc chứ không thể nào mà có hạng thứ ba hết. Muốn dữ lắm, tại vì tôi có gặp mấy hành giả tinh tấn họ nói, tôi hỏi họ, họ nói muốn sư, muốn lắm. Tại vì là ngồi trong đó nó không có thoải mái bằng đi ra ngoài, đi kinh hành hoặc là mình thêm quá, mình về nhà mình ngồi, về phòng mình hành, hiểu không? Còn cái chuyện mà trên nguyên tắc thì mình cứ đến giờ mình nhào lên mình ngồi chung thì cũng hoan hỉ lắm, nhưng mà họ nói chừng chút à chứ còn mà ngồi lâu quá họ nói vẫn không bằng đi ra góc cây hoặc là về phòng riêng. Cho nên cái bà này bà một là A La Hán thì không có thích gì hết á, còn hai là bà nói dóc, còn ba là bà ngủ, quên ba ngủ, thì đang ngủ ngon thì không muốn chuông nó reo. Đó là lộ ngũ môn bà là lộ ngũ ngon].

Hoặc bắt mặn với những làn gió nóng hoặc âm thanh, mùi hôi quanh mình rồi mong chúng nhanh chóng mất đi, thì cái mong đó cũng là tham phải không ta? nghe nè. Thích gió mát nè, nghe cái mùi ở ngoài bay vô thơm quá cũng là tham, mà nghe cái mùi hôi mà muốn cho nó mất đi, thì nghe nè, trong sáu cơ tánh hôm qua có biết không ta, nhớ không?

- Tham, Sân, Si, Tầm, Tín, Giác thì khi mà có một cái mùi mà mùi hôi mà nó đi vô, cái anh mà tánh tham thì anh mong cho nó sớm qua đi.

- Còn anh tánh sân thì anh bực mình vì cái thằng này nó ở đó hoài nó không chịu đi. Hiểu không? Hiểu không ta? Cái mùi đó là mùi hôi đó.

- Còn mùi thơm cũng vậy. Cái anh mà tánh tham thì anh nghe mùi là anh thích.

- Nhưng mà anh tánh sân đó anh nghe cái mùi đó là bắt đầu anh nhớ tới những chuyện buồn, những kỷ niệm trong quá khứ, ngày chia tay cũng trong cái mùi hoa nhài, hoa sứ.

Có hiểu không ta? Tức là cái tên mà bắt mặn nó cảnh tốt vậy nó vẫn tìm ra cái gì đó để mà nó buồn, nó giận.

[Còn cái tên mà nó...giống như cái bà đó, bà hay ghen chồng lắm. Mỗi lần ông chồng, ông là giám đốc, mỗi lần ông đi về bà đi một vòng bà coi vết son là chết, vết son là chết, sợi tóc dài là chết. Ông bị bà néo ta nói như cái bà nêu chi pháp vậy đó.

Mà có cái bữa ông đi về bà đi một vòng không thấy vết son, không thấy mùi nước hoa lạ mà không thấy sợi tóc. Bà đang vui bà tính quay đi bà quay lại trời ơi sư cô mà ông cũng không tha nữa, là khi mà cái máu ghen mà nó lên tới óc rồi đó thì ông chồng không có lỗi gì bà vẫn quy kết được, có nghĩa là hôm nay ông không có những cái đó là có thể là ông đến với bà tu nữ chứ không đâu, bởi vì tu nữ là không có phấn son, không không có nước hoa mà không có tóc dài, góm như vậy. Khi mà nó ghen rồi, nó ghen nhiều cái mình không có tin được]

Như vậy thì mình thấy bây giờ mình càng học sâu mình mới thấy là cái phiền não đó nó có nhiều cách để đến với mình.

Ở một số người thì hình thức phiền não lại vi tế hơn: nóng ruột cầu chứng Thánh hoặc nóng ruột vì mình cứ mãi còn là phàm. Cái đó cũng là một thứ phiền não. Nóng ruột cầu chứng thánh hoặc là nóng ruột vì mình mãi còn là phàm. Có nghĩa là lúc ngồi thiền mà mong gió mát nó đừng đi, gọi là mong nó còn hoài, hoặc là mong cái nóng này sớm đi thì mong cho cái nóng sớm đi hay mong cái mát còn hoài đều là phiền não. Nhớ nha, nóng ruột mong chứng thánh cũng là phiền não và nóng ruột là vì mình cứ còn phàm hoài cũng là phiền não.

Và bữa nay tôi xác định tôi vẫn là phàm nguyên con không mẽ một miếng. Nhưng mà tôi chỉ có một chuyện này tôi tin tuyệt đối đó là chứng Thánh là một cái khoảnh khắc nằm ngoài mọi cực đoan của cảm xúc và tâm trạng. Nằm ngoài mọi cái cảm xúc và tâm trạng cực đoan. Quá vui, quá buồn, quá khổ, quá đau, quá giận, quá sợ. Thì cái giây phút mà chứng Thánh nó phải nằm ngoài mấy cái cực đoan đó. Hiểu không? là một khoảnh khắc mà mình thật sự trong kinh gọi là khinh an.

Khinh an tịnh lạc. Thì trong cái khoảnh khắc tích tắc đó có thể là mình đang bị quần quai ruột nó lòi ra cả chùm, bị chém cụt chân đi nữa, nhưng mà trước lúc đắc đạo nó có một cái tích tắc mà cái tâm mình nó phải là an lạc, trong Kalama 3, mua nữa, phải mua thôi. Đức Phật dạy thế này, không có đau khổ thì chúng sanh sẽ không biết nghĩ đến chuyện thoát khổ. Nhưng ta cũng xác định rằng không thể thoát khổ bằng cảm giác đau khổ mà phải bằng sự tịnh lạc. Cho nên trong kinh mới nói là phải có giới thì tâm nó mới không ray rứt mà không ray rứt nó mới chứng thiên. Mà có chứng thiên nó mới khinh an. Có khinh an thì nó mới có trí như thật.

Như thật là gì ta? Là đời nó làm sao thấy nó như vậy. Hôm qua có nhớ hai cách tìm đến chân lý không? Cách một là thấy nó như nó là và cách hai là thấy nó như mình muốn. Thì muốn đắc đạo là phải thấy nó như nó là kể cả cái thấy đó nó đi ngược lại cái suy nghĩ của mình, vẫn phải thấy và cái việc.. tôi nhắc lại cái giây phút đắc đạo là không phải là giây phút mình gồng, khi mà các vị gồng là sai. Cố gắng cố gắng khổ nè, cái này khổ nè, cái này vô thường nè, cái này vô thường, cái này vô ngã, càng gồng thì nó phọt ra cái gì nó không có phọt ra Thánh trí được.

Tôi kể các vị nghe một câu chuyện mà rất nhiều Phật tử đọc không hiểu. Hiện nay chuyện có thật người thật việc thật. Hiện nay, hiện nay các vị về Kyoto của Nhật, thì ở Nhật nó có một cái đền nó là đền Shinto là đền thờ thần đạo ấy. Shinto là một cái đạo của Nhật, đạo bản địa thì cái đạo đó cách đây mấy trăm năm cái ông viện chủ của cái đền đó lúc ông cất nó lên ông muốn có một cái hàng chữ thiệt là đẹp để mà khắc thư pháp lên trên trước chùa, trước cái đền, ông mới nhờ một vị hòa thượng thiên sư viết giùm ông. Thiên sư bên Phật giáo, ông qua ông xin Ngài viết giùm ông bốn chữ là “Đệ nhất nghĩa Đệ” có nghĩa là gì ta? Có nghĩa là đây là sự thật duy nhất trên đời. Có nghĩa là Chân Đệ cũng theo đạo Phật và cũng nói theo bên Ấn giáo bên Shinto nghĩa là sự thật là chân lý tuyệt đối, “Đệ nhất nghĩa Đệ”. Thì vị thiên sư nhận lời giúp ông viết bốn chữ viết thiệt là đẹp để cho người ta đem khắc trên cổng chùa đó.

Thì vị thiên sư có một đứa đệ tử nó đứng nó mài mực, rồi nó đốt trầm, rồi nó pha trà. Mài mực, đốt trầm pha trà rồi khi nào mà thầy viết mà chữ nào không được thầy bỏ tờ giấy đó thì cái trách nhiệm nó rút tờ giấy mới đưa cho thầy thí dụ vậy, nó hầu mà, thì ông viết chữ, ông là nhà thư pháp, “Đệ nhất nghĩa Đệ” thì nó nhỏ thôi nhưng mà tại vì nó biết chữ mà, nó nhìn cứng lắm thầy, chữ “đệ” còn cứng lắm, ông thấy cũng có lý, ông liệng, ông lấy tờ khác. Nó nhìn nó thấy chữ “nhất” nhìn chưa có tới lắm, ông giục lấy tờ khác. Có nghĩa là cứ viết lên là nó chê. Viết lên nó chê. Ông liệng cả cọc rồi nè. Thì lúc ở ngoài có tiếng chó sủa. Nghe cho kỹ chỗ này nè. Nghe cho kỹ cái chỗ này nè. Banh cái tai trâu ra nghe nè. Ở ngoài cái tiếng chó sủa thì ông mới nói ra ngoài coi ai vậy. Thì khi mà thằng đệ tử nó chạy ra đó, ông không còn bị ai dòm ngó. Hiểu không ta? Hiểu chỗ nào? Cái khoảnh khắc mà không còn bị ai dòm ngó, không còn sợ bị khen chê, thì chàng bèn “Đệ nhất nghĩa Đệ”. Thì thằng nhỏ nó chạy vô nó nhìn, nó nói là thần bút tuyệt tác. Thì ông mới cầm cái tờ giấy này ông kêu nó đem đưa cho cái bên cái đền khác. Và bốn chữ đó hiện nay vẫn còn ở Nhật Bản, ở Cố Đô Kyoto mà nó có cái lịch sử như vậy.

Bây giờ có hiểu không? Tức là trong khoảnh khắc mà ta nằm ngoài mọi cái khung thích, ghét, sợ, hờn, ghen, giận, nôn nóng, làm biếng, bởi vì tinh tấn quá đó hư việc, lười quá hư việc, buồn quá hư việc, sợ quá, giận quá, ghen tức hư việc, bận tâm là hư việc. Mà trong một cái khoảnh khắc hiểu không? Nó lơ lửng ở trong Kim Dung nó có một cái tuyệt kỹ mà của “Thiết Chương Thủy Thượng Phiêu”, Cừ Thiên Nhận.

Tức là nhân vật thứ sáu đứng sau ngũ bá đó là Cừ Thiên Nhận là ông có khả năng đi trên nước. Thì người tu thiên phải là người có khả năng đi trên nước. Hiểu không? Đi trên nước, chứ không phải là bay trên mây mà là đi trên nước. Có nghĩa là trên mặt nước không bị ướt chân đó. Thủy Thượng Phiêu, Cừ Thiên Nhận, thì người tu hành phải có khả năng...phải mua sách nữa.

Đức Phật và Ngài Xá Lợi Phất có hai bài kinh. Ngài nói rằng trên đời này có những người đam mê trong đục lạc và dính mắc trong đục lạc thì nó đã đành rồi. Nhưng cái hạng thứ hai là chán đục lạc đi tu thiên thì lại bị dính kẹt ở trong thiên. Tu đề mục đất kẹt trong đất, trong lửa kẹt trong lửa. Hiểu không? Tu cái gì kẹt trong cái đó.

Nhưng mà Ngài nói có cái hạng thứ ba là tu thiên trong đề mục đất nhưng không bị kẹt trong đất.

Tu thiên và đắc thiên nhưng không bị vướng kẹt trong thiên. Hiểu không? Cái hạng này mới là OK.

Cảnh giới thượng thừa. Và sẵn đây tôi nói một chuyện rất là đời nhưng không thể không nói bởi vì quý vị mà nói trừu tượng quý vị không hiểu.

Một trong những nghệ thuật của hôn nhân và của tình yêu chính là cái này. Là một người vợ nhưng đừng can thiệp sâu quá. Hiểu không? phải tương kính và tương đãi như tân. Nghĩa là làm vợ như đôi lúc mình phải quên đi cái thân phận vợ một chút, chứ còn lúc nào cũng khư khư tôi là đàn bà của anh mà anh là đàn ông của tôi là chết.

Can thiệp sâu vào đời nhau mất nhau là cái chắc. Có ghen cũng ghen thông minh một chút. Đừng có ghen cho người ta mất mặt. Đừng có ghen cho người ta bị bị bức xúc. Bức quá nó xúc. Cho nên nhớ, ngay cả cái đạo vợ chồng còn phải nhớ đến cái luật gọi là thủy thượng phiêu mà, mà mẹ thương con cũng phải nhớ cái đó. Thương quá nhốt tù con mình không hay tới hồi con mà nó vượt ngục được nó không về nữa. Có không? có cái đó không? Vợ nhốt chồng, chồng ghen vợ mà làm quá nó trốn luôn. Mỗi khi nó đã trốn thì nó không về nữa. Thủy Thượng Phiêu là sao? Sống trong đó nhưng không bị kẹt trong đó. Đó là nghệ thuật sống cao nhất. Đắc, chán dục lạc, sống trong thiền chứng thiền, đắc thiền trụ trong thiền, nhập trong thiền nhưng không bị kẹt trong thiền cái này không phải là chuyện dễ, chỉ có trình độ này nè, thì mới mới đi xa và bay cao được, các vị có đồng ý cái đó không? muốn lên lầu hai thì mình phải có cái gan bỏ lầu một, muốn lên lầu 10 phải bỏ chín cái tầng còn lại, chứ còn đứng đâu dính đó thì làm sao mà đi xa được, càng đi xa càng nhớ em mà càng nhớ em càng đi xa là không được. Cho nên là mình nghỉ ở đây, rồi chúc các vị một buổi sáng thật là ngon miệng.